

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. PÁPNÓVELDE-UTCA 9. Telefon száma 788.

EGYETÉRTÉS

EÖTVÖS KAROLY

FENYŐ SÁNDOR

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. PÁPNÓVELDE-UTCA 9. Telefon száma 706.

Mai számunk főbb közleményei: Veszélyek: A szentpétervári merénylet. Bárányfi cikke.

vad kínzás rémes fájdalmi közt? hányan lettek öngyilkosok, hogy szabaduljanak hőberek kezétől? hányan senyvedtek el az orosz börtönökben? Szibéria olombányai-ban? és hányan szenvednek most is reménytelenül embertelen büntetések gyötrelmei közt?!

röke jönnek és rossznak, ki roppant hatalmával visszaélve, meggyelenedett az orosz diáksággal — de mégis csak egy ember. Balsaneff is csak egy ember. De a golyó, a mely Sipjagin életét kioltotta, nemcsak Sipjagint érte, hanem az egész mostani orosz kormányzati rendszert. És Balsaneff revolveréből az egész ifjú Oroszország, az egész orosz nemzeti közszellem háborgó szenvedélye dördült el ott a birodalmi tanács épületében.

álláspontjának tolmácsolását Bakonyi Samura bízta. Kérdés tárgyát képezte, vajjon a párt fenntartja-e a multiki határozatát, hogy az 1848: XX. t.-cz végrehajtása tárgyában beadott határozati javaslat felett névszerinti szavazást kér. Egyhangulag elhatározták, hogy a határozatot fenntartják és pedig a szavazás elhalasztását péntekre fogják kérni és e célból a vidéken levő tagokat is táviratilag felhívják. Krassnag Ferenc indítványára elhatározta a párt, hogy a néptanítóké tételénél határozati javaslatot fog a párt benyújtani, melyben a tanítóké fizetése felemelését, a tanítói nyugdíjnyújtást és a kántori működés utáni fizetés beszámítását fogja kívánni. A párt a határozati javaslat benyújtásával gróf Denjovszky Sándort bízta meg.

egyelőre maradjunk meg az osztrák-magyar monarchia határain belül. Azt olvastuk egy lapban, hogy a német császár egy alkalommal egy lakomán ugy nyilatkozott volna, hogy „a birodalom politikájának a lengyelekkel szemben továbbra is a legerélyesebbnek kell lennie.” Ha ezt a német császár mondotta volna, vagy ha nem mondotta is, — tényleg egy van, hogy a nagy német állam ereje tudatának dacára tisztában van azzal, hogy erejének biztosítására és fokozására egységesen németnek kell lennie. Meny-nyivel inkább áll ez reánk, azt vitálni nem is lehet. A hármasszövetségre nézve az osztrák-magyar monarchia érdekel csak akkor bírhat, ha gátat tud vetni azon szűzház törekvéseknek, melyek naponta gyengítik s lefoglalják ingólkát meg. Itt, általános-ságban tekintve a dolgokat, ugy, miként a viszonyok ma Ausztriában alakultak; — a hol a szűzház németeségi harcok az állam egységét támadják meg és autonómikus jel-szavak alatt federalisták alakulás felé törekednek; a hol némely elemek kifelé gravitáló, sőt elszakadással fenyegető törekvései napról-napra erősebben nyilvánulnak: — szinte azt lehetne mondani, hogy az osztrák-magyar monarchia a hármasszövetséggel szemben nem erőt, hanem csak gyengeséget hozhat. Magyarország volna csakis azon rész, mely a hármasszövetségi erejét fokozhatná; illetőleg az osztrák-magyar monarchia részvétele a hármasszövetségben — ezt ma már bátran kimondhatjuk: — csak akkor bír értéket, ha Magyarország egységes nemzeti jellegét nem csak megtartani, de ontudatos, céltudatos, határozott politikával azt fejleszteni is tudja. Nem lehet kétségbe vonni, hogy ha Németország tudatában van annak, hogy egy-egy német jellege és föltétlen németesítő törekvése — a hol szükséges — képezi alapját és biztosítékát erejének: — ugy ez még inkább áll Magyarországra nézve, a mely ha élni kar, egységesen magyar nemzetnek kell lennie és magyarosító törekvéseinek szembe kell állania mindazon nyílt és titkos aspirációkkal, melyek nemzeti jogok követelése címén az egységes nemzeti alakulás ellen irányulnak és burkolatlan vagy burkolatlanul kifelé gravitálnak, sőt a magyar föld területén kívül elhelyezkedett erő-kezel való egyesítésre egy másik korona szuverenitása alá törekednek.

A szentpétervári merénylet.

(Sz.) A világ leghatalmasabb birodalmának egyik leghatalmasabb emberét, Sipjagin orosz belügyminisztert tegnap agyonlőtte Balsaneff kiev-i egyetemi hallgató.

Ez a Balsaneff egy azok közül a milliók közül, kik az ifjú Oroszországot alkotják. Tegnap még semmit sem tudott róla a világ. Ma már világszerte ismeretes a neve. Együtt emlegetik az agyonlőtt hatalmas minisztert és a még élő még hatalmasabb császár nevét.

Az ifjú Oroszország kétségbeesett küzdelmének újabb világraszóló jelensége ez a politikai merénylet, mely újabb bizony-ságot tesz az ifjú Oroszország szenvedélyes szabadságszeretetének csodás mélységéről. A zsarnokság ellen lázadó szabadság-vágy izzó tüze lobogott annak a fiatal embernek a lelkében, ki a hatalmas minisztert, ott hatalmának székhelyén, a birodalmi tanács épületében leterítette.

Nem Balsaneff, a lelkében megkínzott, tavaly megbüntetett diák állt itt szemben Sipjaginnal, a hatalmas miniszterrel, hanem az ifjú Oroszország állott szemben a szabadságot és emberi jogokat letipró csári hatalom egyik zsarnok képviselőjével. Nem Balsaneff állott boszút Sipjaginnal, hanem a szabadságot áhító orosz néplelek szenvedélye nyilvánult a kiev-i diák fegyverének gyilkos lövésében. Balsaneff mögött a lenyűgözött, bilincseiben is a szabadságot áhító orosz nép millióinak sokasága áll. Sipjagin mögött a rettenetes hatalmára támaszkodó csári uralom minden polgári jogot a fegyveres hatalom vaskeze alá gyűrő szelleme pófészkedett.

A szerelem rokkantjai.

Ita: Paul Gintaly.

Ve'encébebe a szálloda, a hol hajdanta Voltaire Candide-ja csupa trónvesztett király-lal találkozt, az idők folyamán átváltozott ugynevezett family-house-zá, vagyis családi otthonná. De sajnoságos véget nehezített erre a hárra, valóságos rendeltetés volt, hogy csak számíziteknek és páriáknak szolgáljon tanyául. Candide az országából elűzött fejedelemeket látott benne; manapság a szerelem országában uralkodott, de onnan immár kitiltott szívek tulajdonosai gyűltek össze mistress Hodge Merry pensziójában, a ki termes hóly-vult, nem igen túrta a derékfűt és terjedel-mes idomait többnyire ríktó színű bő ponyo-lakba burkolta.

Remekszép, mámorító tavaszi nap volt. Dél-ebéd után a vendégek nem álltak föl az asz-talról, beszélgetés közben továbbra is kint maradtak a csatorna fölött uralkodó, a száza-dok viharától romladozó terrazon. Emlékeiket idézték föl.

A háziaszony beszélt először és így szólt: — Sohasem képzeltem, hogy erre a kenyér-keresetre szorulok. Boldog napokat éltem haj-dan. Hires, unneplent, dédelgetett énekes nő voltam. Az inádkó serege hevert lábaimnál, régtől teljesíteték a legzarnokibb akaratot is. Valószággal uralkodtam a lelkesült közönségen. Kimerítettem az asszony hatalmának minden örömét.

És ámátor hiábavaló volt eddig a szörnűy küzdelem, a szenvedélyes szabadságvágyunk kétségbeesett küzdelme a zsarnokság ellen; ámátor hiábavaló volt a tenger vérontás, ezek önfeláldozása, száz-ezrek martíromsága: az ifjú Oroszország tovább harcol. Hosszu időn át a nihiliz-mus jegyében küzdött. Egy csodásan eszmé-nyi, de alapjában hőbortos törekvés szellemében. Annak a törekvésnek szel-lemében, hogy inkább ne legyen semmi, inkább vesszen el minden erő, minden te-kiértély, minden hatalom, csak hogy kipusz-tuljon a zsarnokság és a nihil sötétsé-geiből kibontakozhassék azután az embri jogok, az emberi szabadságok diadalm-as napjának fényes ragyogása.

A nihilizmust legyűrte a vérben gázoló csári hatalom eszközökben nem válogatós kegyetlensége. De az ifjú Oroszország tovább küzd. Más jelszavakat tűzött zászlá-jára. Az orosz egyetemi fiatalság, mely előljár a csatasorban, nem az egyetemi reformokért harcol. Nem is elégszik meg már ilyenekkel, hanem modern államformát követel Oroszországra számára. Joggal hivat-koztathat arra, hogy mögötte az idők során alakult orosz nemzeti közszellem áll. A nihilista összeesküvésök sohasem voltak igazán népszerűek Oroszországban; de az egyetemi fiatalság mostani törekvései meg-hódították az orosz társadalom jelentékeny részét. Az orosz nép gondolat- és érzés-világa a legutóbbi idők során természet-szerűen átalakult. A kultúra egyre szele-szebb rétegek előtt nyitotta meg azt a vilá-got, melyre az értelmesség veti rá sugárzó fényét. Egyre szelebebb társadalmi rétegek-ben ébredtek fel az embert megillető jogok és a nemzeteket megillető szabadságok ne-mes gondolatai. És az előkelő orosz társadalom is egyre melegebben érdeklődik az ifjú Oroszország hőies küzdelme iránt, mely világszerte kivívta magának a szabadságot tisztelő és a zsarnoki elnyomást gyűlölő társadalom elismerését.

És ma se Oroszország nemzeti közvele-ményében, se a művelt világ nemzeti közt nem ugy tekintik Balsaneff merényletét, mint valami gonosz cselekedetet, hanem ugy, mint a szabadságra törekvő orosz néplelek megható és nagyszerű nyilvánu-lását. Ugy tekintik, mint a csári hata-lomhoz intézett újabb figyelmeztető szó-zatot.

Sipjagin is csak egy ember volt. Hatal-mas, kegyeltje a csárnak, csodálatos keve-

Mi lesz a legújabb orosz merénylet kö-vetkezése? Talán a zsarnokság még dühö-dtebb, még féktelenebb, szilajabb garázdál-kodása. De az is lehet, hogy a minden oroszok csarja, II. Miklós, ki uralkodásá-nak első napjaiban az emberszeretet eszmé-reit hirdette, de utóbb rabjává lett a régi rendszernek, megéri Balsaneff revolverének dördüléséből, Sipjagin kiomlott véreből, hogy a zsarnoksággal nem lehet immár sokáig féken tartani az orosz nemzetet. Lehet, hogy Balsaneff merénylete korszakot alkot az orosz birodalom belső politikájá-ban, s ha ő áldozatul is esik, emlékeztet talán valamikor nyíltan ünnepelni fogják Oroszországban, mert az ő véres merény-lelének hatásai döntik talán romba a zsarnokságot s akkor ennek roltán épül fel az új Oroszország alkotmánya.

Budapest, április 16.

A képviselőház holnap, csütörtökön, dél-éltől 10 órákor újást tart, a melyen folytatni fogják a vállás- és közköztudatügyi tárcza költ-ségvetésének tárgyalását.

Minisztertanács. A Bud. Tud. jelenti: Ma délután minisztertanács volt, a melyen folyó-ügyeket intéztek el.

Gróf Széchenyi a királypal. Mint Bécsből jelentik, a király ma délelőtt hosszabb kihál-galton fogadta gróf Széchenyi Gyulát, a sze-mélye körül minisztert.

A hadügyminiszter szabadság. Bécs-ből telefontólják lapunknak: Mint a N. Fr. Presse jelenti, báró Krueghammer Ödön közös hadügyminiszter, a ki a legutóbbi időben töb-biször gyengélkedett, a mult héten bizonytalan tartamu szabadságra ment. A hadügyminis-ter távolléte alatt Schönaiák hadügyminis-teriumi osztályfőnök helyettesíti.

Pártérteket. A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt ma délután 6 órákor Kossuth Ferenc elnöklete alatt értekezletet tartott, melyen az indeminty vették tárgyalás alá, mely szerint a kormány újabb két hónapi felhatalmazást kér. Kossuth Ferenc előadása után a párt elhatározta, hogy ezt a felhatal-mazási törvényt visszautasítja és álláspontján-kal kifejtésével a párt elnökét, Kossuth Fe-rencet bízta meg. Ezután Bakonyi Samu rész-letesen ismertette az igazságügyi költségve-tést, melyet a párt szintén nem fogad el és

A kézdívásárhelyi választás. Kézdívásár-helyről táviratoztak: A képviselőválasztás re-gel nyolc órákor kezdődött. A választás el-gelő dr. Tótok Andor. Jelölték: báró Szentke-ressy Béla szabadelvűpárti és Ráth Endre, Kossuth Ferenc titkára függetlenségi párti programmal. Délelőtt 10 órákor a szavazatok aránya ez volt: Ráth Endre 52, Szentkereszty Béla 46. Délben: Szentkereszty Bélának 138, Ráth Endrének 117 szavazata volt. A szavazás délután 3 órákor ért véget. Ráth Endre kapott 273, báró Szentkereszty Béla 252 szavazatot s így Ráth Endre, a függetlenségi és 48-as párt titkára 21 szótöbbséggel képviselővé választatott. A választás eredménye az országos függetlenségi pártban, a hol épen értekezlet volt, nagy örömet keltett.

Báró Bánffy cikke.

A Magyar Közlet című szemlebe cikket írt báró Bánffy Deszö volt miniszterelnök. A cikket kefelelyo-matban megkaptuk s érdeklőségünköl fogva egész ler-jelmeiben közreadjuk.

A magyar nemzeti politikai és a hármasszövetség.

A hármasszövetség megujtása czéljából Billov, Prinetti és Goltuhowski közt folytatott tárgyalások eredményeként biztosan lehet re-ményelni, hogy a hármasszövetség meg fog juttatni. Bárha az eddigi tárgyalások ugy látszik kizárólag a kérdéseknek csak politikai részével foglalkoztak, nemcsak remélni, de óhajtni is kell, hogy az előtérbe lépett gazdasági nehézségek dacára a szövetség létre-jöjjön. Lore is kell jönnie, mert az érekeket három nagy hatalom békés törekvéseinek biz-tosítása czéljából szükség van erre; szükséges van rá egész Európának, ha azon kulturális és gazdasági fejlődést, melyet a mult század utolsó negyede bevezetett, megzavarva látni nem akarjuk.

De a hármasszövetség értéke s a töle remélt eredmény csak akkor lesz jelentékeny, ha a szövetségbe lépett három nagy hatalom belső alakulása és fejlődése kellő biztosítékot nyújt arra, hogy adandó alkalommal, a szükséges pillanatban, az erő és annak érvényesíthetése teljes súlyával leszközök a kitűzött cél érde-kében közre is működni.

A hármasszövetség kérdését és annak érte-két tisztán osztrák-magyar, vagy mondjuk: tisztán magyar szempontból, kívánván ez al-kalommal tárgyalni — tekintünk el Oroszország belügyi helyzetétől: — de tekintünk el Né-metország belső politikai helyzetétől is, és

Most azt utolsó vendégem volt a sor, egy asszonyon, a kinek a vonásai hervadtak voltak, de a ki még erődt bizonyos méltóságos magatartást. Érezvehetően küzdött zavarával, mig-nem elkezdte: — Királyi hercegnőnek születtem. Még szinte gyermek voltam, a mikor férjhez adtak egy nagyhercegség örököséhez. Férjem, a kit az utóbb bekövetkezett politikai változások fölmentettek attól, hogy népe sorsát intézze, durva fajánkö volt. Halálosan unatkoztam mellette. Megszerettem az udvarmesteremül kit-rendelt csinos, dőlczeg tisztet. Nagy botrány támadt. De egy fenséges asszony nem lehet bűnös. Mialatt az én szegény kedvesemet nagy titokban egy erdőbe zárták, engem örültek nyilvánítottak. Hosszu éveket töltöttem egy gyönyörtetben, mely félig-meddig börtön volt. Végre új uralkodó lépett a trónra, ez megkegyelmezt nekem és megengedte, hogy álnév alatt Oroszországban, a szerelem gyöt-relmeitől vérző szívek klasszikus földjén, fejezhessem be napjaimat. Az oly sokáig tartott fogság és nélkülözések után elég gyűngő voltam, hogy férfinak tekintsem a titkáromat s ez a nyomorult csak arra gondolt, hogy mentől jobban meglopljon. Így aztán, bárha királyi vér csörgedez ereimben, nincs mindig annyim, a mivel a lakomat és az élelmemet meg-fizethetném. Ennyit ér a szerelem!

E vallomások után a ház vendégei még to-vább is a terrazon maradtak; hisz nem volt semmiféle foglalkozásuk se, mely lassan telő napjaki ürességet kitölthette volna. Sőtlanul ültek, sora adogatták egymásnak a mindin-kább kiürülő líkörös üveget és élményeiken elmélkedtek, miközben mindegyikükjök önmagát sajnálta.

Egyszerre a kapu előtt fiatal pár állt meg, egy látszótló tanítványt kerestek. Egymáshoz si-mulva nézték a kifüggesztett táblát és nevet-gelvé tanakodtak. Vajjon itt előtértek-e ki egy ideig sovárgásukat az édes magány után, mely őket Oroszország enyhe alá hozta? A szerelem lángot gyújtott szemükben és tele voltak vágygyal. Szűpek voltak, kedvesek voltak, boldogok voltak, csakis a jelenre gon-doltak, mely isteni volt nekik.

Azok pedig, a kik nézték őket, és a kik csak az imént is átköztek a szerelem, azok egész testükben megremegettek, irigy pillan-tásokat szegyeztek a gondtalan szerelmes párra. — Ha újra kezdenének az életet! — hang-zott el együttesen ajkajukról.

PUSZTULÁSRA SZÁNVÁ.

REGÉNY. 28

Ita: SZVJETLOV J. V.

Orosz eredetű fordította: AMBROZOVICS DEZSŐ.

megszoktam, hogy szívgyöngöségeim legye-nek) vállalkozott a megévesére. Vissza akartam térni a színpadra; a hangom megromlott, a közönség elfelejtett. Megismertem az érem visszáját, mind a mellet még mindig nem tudtam el lenni érzélessé botlások nélkül. A hajótörésből csak épen annyit mentettem meg, a mennyivel ezt a szállót megvásárolhat-tam, a hol jól tartom önköt, de önök nagyon is rendetlenül fizetnek. A szerelem csak le-fokozott, lesüllyesztett. Ennyit ér a szerelem!

Alacsony, kopasz, elnyílt vonású fíradt em-berke, a ki régi megszokott lábával az asz-tal alatt a mistress Hodge lábát nyomogatta, vette át most a szót: — Maholnap hatvan esztendőleszek. Miután házamban előkelő állásokot töltöttem be, ez-időszent csak nagyon is kéréses segédfor-rásokból tengődöm: naiv embereknek állító-lagos álmait adom el, melyekkel a kis lut-ryn akarnak nyerni. Szörnyen megvetem ma-gamat; immár csak egy emberi roncs vagyok. A szerelem aljasított le ennyire. Szerettem minden asszonyt, lángoló, örült szenvedelem-mel. Megcsaltak, tönkre juttattak, gyalázta-ba sodortak. Egyetlen emlékem sincs harag, szé-gyen vagy lelkiifurdalás nélkül. Drágán fizet-tem meg a jogot, hogy ma bölcs lehessen, megfizettem a tekintélyemmel, az egészségem-mel, a becsületem foszlányaival. Évekkel ez-előtt egy asszony szeszélyért államtitkokat árultam el és mert többé nem voltam méltó, hogy házám lehessen, számítottam magamat Oroszországba, a szerelem menekülteinek klasz-szikus földjére, a hol folytattam, a mig csak folytathattam új érzésekről, de mindig csaló-dást szülő érzésekről sóvárgó életemet. Min-den rom körülöttem. A szerelem csak rossza-készítetett, csak bajokat szerzett nekem. Ennyit ér a szerelem!

Azután egy asszony beszélt, a ki szép volt valamikor és a ki még mindig sűrű hajában nem igyekezett többé elrejtetni az ősz szálakat. Ezt mondta: — Én nyugodtan életem; volt férjem és voltak gyermekeim. Egyszerre szédület fogott el; odaadtam magamat egy embernek, a kit alig ismertem, mert egy nap bódító szavakat sut-tozott fülemb. A milyennek még sohasem hallottam. Elhagytam érte otthonomat, elhagy-tam az enyémetek (nem tudom mi lett belőük) és elhözött ide Oroszországba, a szerelem me-nekülteinek klasszikus földjére. Megismertem

az elbukás megáldásait, a bolygó életet, a derűtlenségűekkel borszató tavak és a világszerte híres fenséges kiállítások unalmaságát, a melyek nagyon is gyakran hallották ugyanazokat a vallomásokot és ugyanazokat a sajnálkozo-sokat. A csábítóm eleinte kedves volt, azután morcos lett; nem késett megérteni, hogy ter-het és zavart vetett elébe; fölmentett benne a nagyváravágás és a sóvárgás a régi foglalko-zása után. Rettenetes jelenetek játszódtak le közöttünk, kölcsönösen szemrehányásokkal il-leltük egymást felrehozhatatlan meggon-do-latlanságunkért. Végre is elhagytam a meg-utálva a páros magányt, újra felkerestem a nagy városok külsőleleit, kalandaját, zivajját, nagy városok külsőleleit, rémülettel telten Leverten, kübrándulatom, rémülettel telten maradtam vissza. Elhagyatottságomban: nem mertem azok bocsánatát könyörögni, a kik az egyetlen igaz vonalommal ajándékozták meg. Kínosan vonsoztam az örökön-örök-kürek napokat, ideolott megváltottem körlel-he-retem unalmamban és utóljára ide vetődtem, a hol immár nem gondolkozom, a hol csak a végső megszabadulást várom. Megértettem minden mérleget: egy összetört lélektől nem kaptam egy teljes hónapot sem az isteni láz-ból, önkívületből és extázisból. És milyen bűnös! Az, a ki erre a nyomorúságos álla-botról juttatott, bizonyosan nem gondol többé reám, az én számóra pedig minden össze-omlott. Ennyit, igen, ennyit ér a szerelem!

Ekkor az asztalnál ülő társaság negyedik tagja, szép, de ráncokkal barázdált, erősen megviselt arcú férfi így szólt: — Az én történetem még szomorubb. Egy személyben voltam áldozat és bűkö. Elhagytam kényelmes életemet, hogy kövessék Orosz-országba, a szerelem menekülteinek klasszikus földjére egy asszonyt, a ki megörjített. Fel-földoztam neki a szabadságot és a jövőmet, mert azt képzeltem, hogy ő egymagában föl-er a világ minden boldogságával. Am pokoli kaczerásával kétségbeesett; minden szenvedést reám mért, a mit egy ember elsenved-het. Végre egyszer felháztam s ekkor gonosztevő lettem. A feltételességtől győtvörve, a tévénység egy pillanatában rászűrttem revol-veremet, azután pedig önmagamba bocsátot-tam golyót. Csak könnyen sebesült meg; tartott és nyomorék maradtam. Elviseletem, telten gyötrelmek elmekezeltetek meg jobban mint a lelkiárdások a szeretőre, a kinek mindent feláldoztam. Ennyit ér a szerelem!

Mindenkinek a kezét megragadtam, azok egész testükben megremegettek, irigy pillan-tásokat szegyeztek a gondtalan szerelmes párra. — Ha újra kezdenének az életet! — hang-zott el együttesen ajkajukról.

